

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izven tedne in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Naše telefonske številke so 3122, 3123, 3124, 3125, in 3126.

Inozemski listi o spremembah v Jugoslaviji

Vse inozemstvo spremlja z veliko pozornostjo dogodke v Jugoslaviji

— Dunaj, 8. januarja. Dunajski listi zelo obširno komentirajo dogodke v Jugoslaviji. »Montagszeitung« smatra, da znači razvoj dogodkov v Jugoslaviji zmago Zagreba ter da se je kralj po zaslišanju voditeljev Hrvatov odločil za radikalno rešitev težke državne krize. Miza je sedaj čista in Jugoslavija lahko neovirano začne z zgradbo nove ustave. Energični ton kraljevega manifesta daje spoznati, da je kralj Aleksander odločen uveljaviti popolno zmago interesov države in ukreniti vse, da premosti politične težkoče. Jugoslavija je stopila v novo razdobje svojega državnega življenja.

»Die Stunde« označuje novo vladno za »režim sprave«.

Berlin, 8. januarja. »Börsen-Courier« povdarja, da ni brez pomena, da

je član nove vlade tudi zunanji minister dr. Marinković, ki je za mir z Italijo doprinesel mnogo žrtev. Iz vsega se da sklepati, da gre kralj Aleksander za tem, da doseže notranji mir v državi, ki ga tudi Nemčija želi Jugoslaviji iz polnega srca.

Tudi vsi drugi berlinski listi izražajo Jugoslaviji svoje simpatije.

— Pariz, 8. januarja. Vsi listi se bavijo z dogodki v Jugoslaviji. Iz vseh komentarjev odseva želja za ohranitev narodnega edinstva, ki je eden bistvenih pogojev za ohranitev miru v tem delu Evrope. Glavna teza vseh listov o preokretu v Jugoslaviji je, da kralj Aleksander ni mogel postopati drugače, če je hotel rešiti edinstvo naroda in države. »Echo de Paris« zlasti povdarja, da je kralj izročil vladno neutralcem in s tem dokazal, da se ne da voditi od beograjskih politikov. »Temps«

naglašja, da zahteva interes svetovnega mira, da se ohrani edinstvena država SHS.

— Praga, 8. jan. h. Rešitev krize v Jugoslaviji so češki listi v splošnem simpatično sprejeli. Dobra volja, ki se vidi v tej rešitvi, je akcentuirana po dejstvu, da se je ugodilo zahtevi Hrvatov po odstranitvi stare vlade.

V tem smislu objavljajo uvodne članke »Narodni listi«. »Narodna politika« in tudi organ zunanje ministarstva dr. Beneša »Prager Presse«, ki smatra, da bo novi režim trajal toliko časa, dokler se ne ustvarijo nove podlage za edinstveno državo. Onstran mej Jugoslavije, zlasti v prijateljskih državah, se zasleduje ta veliki politični preokret v Jugoslaviji z največjim zanimanjem in z željo, da bi se Jugoslavija čimprej konsolidirala in postala tem trdnjša vez evropske demokracije in evropske mirovne organizacije.

Imenovanje vladnih komisarjev v Sloveniji

Po zagrebških vesteh ostaneta oba predsednika slovenskih oblasti na svojem mestu kot vladna komisarja, prav tako tudi ljubljanski in mariborski župan.

— Zagreb, 8. januarja. Današnji »Morgenblatt« poroča iz informiranih krogov, da bo vprašanje vladnih komisarjev v obeh slovenskih oblasteh urejeno tako, da bosta imenovana za komisarje dosedanja predsednika oblastnih samouprav dr. Marko Natlačen

za ljubljansko in dr. Josip Leskovar za mariborsko oblast. Prav tako bosta ostala tudi župana ljubljanski dr. Puc in mariborski dr. Juvan na svojih mestih s tem, da bosta imenovana za vladna komisarja ter da imata bo iz sedanjih občinskih svetov imenovan svet.

Železniška nesreča pri Krškem

Radi goste megle sta trčila danes zjutraj dva vlaka. — Človeških žrtev ni in tudi materialna škoda ni prevelika.

— Krško, 8. januarja. Na železniški postaji pri Vidmu, odnosno na progi proti Stari vasi se je davi okrog 6, pripetila težja železniška nesreča, ki sicer ni zahtevala človeških žrtev, pač pa povzročila občutno materialno škodo. Omenjeni čas sta na progi trčila skupaj dva vlaka in sicer potniški vlak 616, ki odpelje iz Zagreba ob 5.35 in tovorni, ki je vozil v smeri od Zidnega mosta. Količja je bila tako močna, da sta dva vagona skočila s tira in se zarila drug v drugega. Sreča v nesreči pa je bila, da sta oba strojevodji lokomotive še v zadnjem hipu zavrla. V nasprotnem primeru bi bila katastrofa nelozgibna. Materialna škoda je precejšnja.

Vzrok nesreči je bila gosta megla, ki je vsak dan lež nad Savo in onemogoča vsak razgled. Nesreča pa je še hotela, da je pri voznem signalu

ugasnila luč. To je bil vzrok, da eden obeh strojevodji ni mogel opaziti znamenja, ki je bilo očividno postavljeno na »stoji«. Mogoče je tudi, da je bila kretanja napačno postavljena.

Radi nesreče je seveda železniški promet nekoliko trpel, ker so morali vlaki čakati, dokler niso očistili proge, kar se je zgodilo še tekom dopoldneva, tako da se sedaj razvija promet zopet normalno.

— Ljubljana, 8. januarja. Radi železniške nesreče na progi pri Vidmu sta imela današnja dopoldnška vlaka in sicer beograjski brzdovlak, ki prihaja v Ljubljano normalno ob 8.10 in potniški vlak iz Zagreba, ki prihaja v Ljubljano normalno ob 9.59, veliko zamudo. Brzdovlak je zapustil Zidni most ob 11.10 in je prispel okoli 12.1 v Ljubljano, dočim je prispel Zagrebčan še okoli 13.

150 ur nepretrgoma v zraku

— Washington, 8. januarja. Po vesteh iz Los Angelesa je aeroplan »Question Mark« startal na novega leta dan ob 2. zjutraj (po našem času ob 6. zjutraj) ter ostal 126 ur brez pristanka v zraku. Proti kraju poleta sta oba letalca signalizirala, da imata kurivo že poloma in da motorja že popuščata. Po 150 urnem poletu sta davi ob 2.12 pristala na Metropolitan letališču.

Prve ljubezenske težave Jackie Coogana

— Berlin, 8. januarja. Znani ameriški filmski zvezdnik in mladostni igralec Jackie Coogan doživlja svojo prvo ljubezenco. Sedaj mu je 16 let, zaljubljen pa se je v mnogo starejšo plesalko Dorothea Smiles. Coogan je izjavil svojim roditeljem, da se hoče oženiti in je zapretil s samomorom, če mu tega ne dovolijo. Roditelji so ga komaj pomirili z obljubo, da mu dovolijo ženitev po dokončanem 20. letu.

11 smrtnih obsodb

— London, 8. januarja. Iz Mexico Cityja poročajo, da je tamšnje vojno sodišče obsodilo na smrt 11 revolucionarjev, ki so bili obtoženi, da so izvršili več atentatov na železniške vlake. Obsojenci so bili takoj ustreljeni.

Peplava Tibera

— Rim, 8. jan. Reka Tibera, ki je bila nareasla na 14.85 m, je pričela naglo opadati. Škoda, povzročena od poplave, zlasti nia dolnjem toku Tibere, je ogromna.

Roparski napad v Splitu

Split, 7. jan. 8. Sinoči je bil izvršen razbojniški napad na delavca Ivana Prlja, ki se je vračal iz gostilne domov. Na nekem ovinku ga je napadel neki neznanec, ga zgrabil za vrat in obstrlil v trebuh. Po napadu je neznanec zbežal v temno noč. Težko ranjeni Prlja je bil prepeljan v bolnico.

K rešitvi južnoameriškega spora

Washington, 7. januarja (be.) Za zastopnika Zedinjenih držav v komisiji za rešitev bolivijsko-paragvajskega konflikta je bil imenovan general Frank Mc Coy.

Sovjeti sklepajo pogodbe z vsemi sosedi

Moskva, 7. januarja (be.) Sovjetski osrednji odbor je ratificiral rusko-turško pogodbo o obmejnem prometu in konvencije glede poravnave mejnih konfliktov.

Velikanski gozdni požari v Avstraliji

Adelaide, 7. januarja (be.) V okraju Mount Pleasant so izbruhli veliki gozdni požari. Ogenj je posegel tudi na njive in travnike. Dosedaj je zgorelo 8000 akrov pašnikov in mnogo živine.

Justifikacija železniških roparjev

Mexico City, 5. januarja (be.) Včeraj je bilo ustreljenih 11 roparjev, ki so napadli železniški vlak. Trupla so obesili v svarilen vzgled na brzdovojne droge.

Dolenjski vlak za vozil v voz lesa

Nesreča tik pred dolenjskim kolodvorom. — Natovorjen voz je radi snega obtičal na tračnicah, ravno ko je prihajal vlak.

Ljubljana, 8. januarja. Včeraj popoldne se je pripetila na dolenjski progi, nedaleč od dolenjskega kolodvora, lažja železniška nesreča. Okoli 13.15 je vozil hlapec Josip Zakrajšek z dvovprežnim vozom trame po Orlovi ulici proti dolenjskemu kolodvoru. Voz je bil zelo težak in konji so jedva zmogli težki tovor. Ko je Zakrajšek pripeljal do železniškega prelaza v Orlovi ulici, so konji, ki jim je na poledeneli cesti drselo, z vozom zavili v stran in obtičali v globokem snegu. Ves Zakrajškov napor, da spravi voz naprej, je ostal brezuspešen. Konji voza iz snega in blata niso mogli potegniti.

Nesreča je hotela, da sta konja z vozom vred stala skoraj sredi proge, ko je vozil v smeri proti dolenjskemu kolodvoru osebni vlak 9217. Hlapec je opazil pretečo nevarnost in je konja naglo izpregel. Že v naslednjem hipu je pridrvel vlak. Radi ostrega ovinka

strojevodja ni opazil na železniškem prelazu stoječega voza in se je vlak z vso silo začel v voz. Lokomotiva ga je zgrabila, ga vlekla več metrov s seboj, nato pa je voz z vsem tovorom vred odletel čez železniški nasip. Strojvodja je z vso silo zavrl vlak in ga kmalu ustavil.

Pri karambolu je bil voz skoraj popolnoma strtl in ima lastnik Suštar, trgovec z lesom, okoli 4000 Din škode. Precej pa je bila tudi poškodovana lokomotiva. Na stroju je poškodovan desni odbijač, razbita desna svetiljka in zveržene stopnice na desni strani.

Preiskava je ugotovila, da krivda na nesreči ne zadene nikogar in gre le za nesrečno naključje. Vsekakor so pa v Orlovi ulici pri železniškem prelazu potrebne zapornice, kajti v nasprotnem primeru bodo slične in morda še hujše nesreče na dnevnem redu.

Letalski hangar se je zrušil

Marseille, 7. januarja (be.) Pri Berru se je porušil letalski hangar. Ubilih je bilo 5 delavcev in 8 tako težko ranjenih, da je njihovo stanje brezupno.

Tehnika ameriških novin

Veliki ameriški listi izdajajo svoje glavne številke v soboto, kajti izkupiček od sobotnih oglasov mora kriti dve tretjini ali celo tri četrtine stroškov vsega tedna. Sobotni večerniki veljajo za nedeljske liste. Tako izhajajo nedeljske številke na 200 straneh velikega formata. 60 do 65 odstotkov prostora zavzemajo oglasi. Tako velikih številki seveda ne morejo sestaviti v zadnjem hipu, marveč jih tiskajo nekaj dni prej. Samo ena stran se napolni z najnovejšimi poročili. Posledica tega je, da zavzema na pr. sportni del nedeljske številke 20 stran i velikega formata, da na ni v njem nobenih posebnih poročil. Poročila o izidu zadnjih tekem je priobčeno kot brzdovajka na strani, ki se tiska zadnja. Na 20 straneh sportnega dela je feljtonistično in senzacionalno obdelan material o prejšnjih sportnih dogodkih, obenem pa napovedi o izidih prihodnjih tekem.

Strogo poročevalsko službo so v Ameriki zelo omejevali, ker so spoznali, da je v oglasu povedano vse, kar se smatra v Evropi za poročevalsko službo kot tako. V zadnjih 15 letih so se skrčila poročila v uredniškem delu ameriških listov od 48 na 21 odstotkov. Po-

ročila zavzemajo tudi v velikih nedeljskih številkah komaj 8 odstotkov prostora. In če pomislimo, da je od teh 8 odstotkov komaj ena desetina posvečena Evropi, vidimo, da se ameriške novine za Evropo presneto malo zmenijo. Zato ni čuda, da je ameriška javnost o evropskih razmerah zelo slabo poučena.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.535—13.565 (13.55), Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.996—8.026 (8.011), London 275.68—276.48 (276.08), Newyork 56.7—56.8 (56.8), Praga 168.50—168.55, Trst 297—299 (298). Efekti: Celjska 158—0, Ljublj. kreditna 125—0, Pralstidiona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Veveč 114—0, Ruše 260—280, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Les: Tendence nespremenjene. Zaključnih je bilo 5 vav. drv.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.80, Dunaj 801.10, Berlin 13.55, Milan 298, London 276.08, Newyork 56.50, Pariz 222.50, Praga 168.55, Curih 1095.6.

Efekti: Vojna škoda 444.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Beograd 9.125, Dunaj 730.6, Berlin 123.55, London 25.19, Newyork 519.30, Pariz 20.30, Milan 27.185, Praga 15.375.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Izpopolnitev vlade generala Živkovića

Dr. Spaho, ki je bil nujno pozvan v Beograd, bo imenovan za ministra trgovine, general Kalafatović pa za pomočnika zunanje ministra. — Dr. Marinković gre na daljši dopust.

— Beograd, 8. januarja. Kakor se izve, je bil predsednik IMO in bivši minister trgovine dr. Spaho, ki se je takoj po izbruhu zadnje vladne krize odpravil v Sarajevo, brzdovajno pozvan v Beograd. Dočim se je prvotno domnevalo, da gre za razpust njegove stranke v smislu določb novega zakona o zaščiti države, ki predvideva razpust vseh plemenskih in verskih strank, se sedaj zatrjuje, da gre nasprotno za imenovanje dr. Spaha v njegovem bivšem resoru. Sodelovanje dr. Spaha je bilo baje že od vsega začetka nameravano, vendar

dar pa se pri imenovanju nove vlade ni upoštevalo, ker dr. Spaho ni bil navzoč v Beogradu in se torej ni mogel udeležiti tozadevnih razgovorov in posvetovanj. Zato je bil dr. Drinković, ki mu je poverjen resor ministrstva socijalne politike, le začasno imenovan za zastopnika ministra trgovine. Istočasno bo podpisan tudi ukaz, s katerim se imenuje general Danilo Kalafatović za pomočnika zunanje ministra. Zdravstveno stanje dr. Marinkovića se je po zatrtjevanju poučenih krogov tako poslabšalo, da bo moral na daljši dopust.

Praznično zatišje v Beogradu

Dopoldne je radi praznikov počivalo vse delo. — Ministrski predsednik v avdijenci. — Popoldne izidejo »Službene Novine« z važnimi ukazi.

— Beograd, 8. januarja. V Beogradu je vladalo tudi še danes dopoldne praznično razpoloženje. Ministri so se večinoma razšli na svoje domove. V svojem kabinetu se je mudil dopoldne samo ministrski predsednik general Živković, ki je nato ob 11.30 odšel na dvor v avdijenco, ki ob 12. še traja. V zunanjem ministrstvu je bil zapažen poset madžarskega poslanika barona Forsterja, dočim je angleški poslanik Kenard ob 12.15 odšel na dvor. Ni znano, ali se je mudil samo pri ministru dvora ali pa je bil morda v avdijenci pri kralju.

Ker je Beograd radi božičnih praz-

nikov brez listov, je občinstvo s tem večjim zanimanjem posego po zagrebških listih, ki so dospeli davi v Beograd. Pisava zagrebškega tiska, ki je povsem zadovoljen s spremembami, je bila tudi v Beogradu sprejeta simpatično. Danes popoldne izide prihodnja številka »Službenih Novin«, ki bo, kakor se zatrjuje, vsebovala večje število važnih ukazov, med drugim ukaz o spremembi zakona o sodnikih, s katerim bo ukinjena sodniška stalnost, nadalje ukaz o glavni kontroli, o državnem svetu in o imenovanju vladnih komisarjev v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Upravne spremembe na Hrvatskem

Včeraj je bila razpuščena zagrebška oblastna skupščina, danes pa oblastni odbor. — Za komisarja je imenovan banski svetnik Uzorinac, ki je že prevzel posle.

Zagreb, 8. januarja. Na podlagi novega zakona o občinah in oblastnih samoupravah so včeraj upravne oblasti razpuščile zagrebško oblastno skupščino in oblastni odbor. Poslopolje sabornice je bilo že včeraj blokirano od policije in žandarmerije in je vstop v poslopolje dovoljen samo uradnikom. Uradni predstojniki oblastnega odbora so pravtako suspendirani od službe. Vodstvo HSS se je zaradi tega preselilo v Hrvatski seljaški dom. Mestni občinski svet se ni razpuščen. Pri velikem županu generalu Maksimoviću se vrše neprestana posvetovanja z upravnimi uradniki. Sedaj gre za to, kdo bo imenovan za komisarja v zagrebški mestni občini in v oblastnem odboru. Ni še znano, ali bodo imenovani komisarji tudi pomožni svetovi. Kot najresnejši kandidat za komisarja na mestni občini se omenja bivši župan Vekoslav Heinzl. Ta kombinacija se zdi tem bolj verjetna, ker je imel arh. Heinzl danes daljšo konferenco z velikim županom Maksimovičem.

— Zagreb, 8. januarja. Dopoldne ob 9. je prispel v prostore zagrebškega oblastne. ga odbora v sabornici banski svetnik Mla-

den Uzorinac ter izročil najstarejšemu uradniku odlok velikega župana generala Maksimovića, s katerim se razpušča oblastni odbor in imenuje Uzorinac za vladnega komisarja. Uzorinac je nato takoj prevzel posle oblastnega odbora v navezočnosti predstojnikov posameznih oddelkov in predsednika Predavca pregledal knjige ter prevzel denar. Formalni prevzem je bil opoldne zaključen, podrobnejši prevzem pa bo trajal več dni.

— Zagreb, 8. januarja. O včerajšnji verziji glade zasedbe komisariatskega mesta na zagrebški občini, je bila danes razširjena druga vest, da bi mogel biti postavljen za komisarja sedanjí župan dr. Stjepan Skrlit.

— Karlovac, 8. januarja. Včeraj popoldne se je vršil pri velikem županu posvet šefov velikožupanskih uradov. Razpravljali so o izvedbi novih zakonov o tisku, o zaščiti države in o občinskih in oblastnih samoupravah. Na posvetu se niso bili sprejeti definitivni sklepi glede imenovanja novih občinskih in oblastnih komisarijev. Veliki župan je izjavil, da bo počakal še na podrobna navodila za izvedbo teh zakonov.

Zagrebski listi pozdravljajo vladarjev korak

V pričakovanju ukrepov, ki bodo zadovoljili vse Srbe, Hrvate in Slovence.

Našo javnost bo gotovo zanimalo, kako je sprejelo vest o ukinitvi ustave hrvatsko časopisje in hrvatska javnost. Zato navajamo v naslednjem nekateri odlomke iz člankov, ki so jih z ozirom na kraljev ukrep velikega zgodovinskega pomena objavili nekateri zagrebski listi.

Tako piše »Juturni list« med drugim: »Gotovo ni nikogar v naši državi, ki bi bil proti parlamentu in parlamentarizmu proti iskrenemu in pravemu parlamentu. Tudi ni poštenega in čestitega v naši državi, ki bi mogel zagovarjati tak parlament, kakršen je bila beograjska Narodna skupščina, ki je bila vse prej kakor pa narodno predstavništvo. Ni nobenega poštenega in čestitega v tej državi, ki bi se zavzemal za parlamentarizem, ki se je izvajal v tej državi skozi deset let, ker to ni bil parlamentarizem, temveč diktatura najslabših elementov in partizanov, korupcionistov, plačkašev, nekvalificiranih ljudi, parazitov itd. Ničesar ni bilo bolj naravnega, kakor da se napravi konec takemu delu, ki je trajalo že deset let in ki je dovelo državo v tako stanje. Nič ni bilo tako potrebno, kakor da se ukine ustava, ki je služila kot krinka za vsa zla in slabota dela, za katerimi so se vsi skrivali. Zato moremo danes svobodno reči: Hvala bogu, da je izginila ustava! Sedaj se more pričeti z ureditvijo države. Ni ustave in ni se treba truditi z njeno revizijo. Ni treba iskati podlage za sporazum med strankami. Ima se izdelati nova ustava, po kateri se bo uredila država. Ima se uveljaviti novi zakoni o državnem ustroju. Smatramo, da je to korak naprej, ker je ustvarjena podlaga, na kateri se more delati za ustvaritev hrvatskih zahtev in v duhu politike KDK. Od 1. 1918 do danes nismo imeli nikdar toliko upanja na uspeh in uresničenje naših zahtev in nismo bili nikdar tako blizu cilja, kakor sedaj. Upamo, da bo hrvatski narod sedaj dosegel svoj cilj in da bo živel v državi SHS, ki bo urejena tako, da bodo vsi narodi svobodni in da se bodo svobodno razvijali tako Srbi, kakor Hrvati in Slovenci. Zato imamo zaupanje v odločni korak Nj. V. kralja.«

»Hrvat«, glasilce HFSS, piše: »Neobičajna važnost tega dogodka je očita. Ne more se tolažiti po teoretičnih pravilih, temveč po faktičnih razmerah, kakor se bo sodba o njem tudi mogla izreči samo kasneje, ko bo za to čas, z ozirom na posledice, ki bodo iz njega izhajale in z ozirom na rezultate, ki jih bo prinesel. Kralj Ale-

ksander, ki je podpisal proklamacijo, je prevzel odkrito odgovornost pred narodom in zgodovino, prepričan, da so mu to odgovornost vsilile težke razmere in etični razlogi, kakor sta ljubezen do domovine in pijeteta do nešteti dragocenih žrtvi, ki so padle za narodni ideal. Glede na to je ta akt izreden ukrep, diktiran od sile abnormnih političnih razmer. Važno je poudariti dejstvo, da se kralj obrača direktno na narod in da se trdi v proklamaciji, da med narodom in kraljem ne more in ne sme biti posrednika. To spominja na vzklík St. Radića, ko je še ranjen v beograjski bolnici rekel, da po 20. juniju v tej državi ne obstoji ničesar drugega nego narod in kralj, in na kar je dr. Maček osnovno postavil svoj znani predlog kralju v avgustu 4. t. m. Mi Hrvati ne moremo žalovati za ustanovitvijo. Ali jih je proklamacija postavila izven veljave, in to je vidovdanska ustava, ki je bila hrvatskemu narodu vsiljena, ter njen parlamentarizem, ker smo od tega zla največji trpeli. Po odločnem koraku so zdaj obrnjeni na kralja pogledi domačega in tujega sveta, ki pričakuje ureditve razmer v naši državi, da postane, kar doslej ni bila dežela prava, namredka in civilizacije, ter aktiven in koristen sodelavnik v mednarodnem življenju.«

»Novosti« pišejo: »Iz vladne krize je bil edini parlamentarni izhod volilni mandat. In kaj bi bilo po volitvah? KDK ali vsaj HSS bi ne mogla iti v skupščino, dokler bi ne bila dogovorjena revizijska ustava, do revizije ustave bi pa ne moglo priti, ker bi tega ne dopustile hegemonistične stranke, kakor doslej niso dopustile. Bili bi torej tam, kjer smo bili doslej pred ukinjenjem vidovdanske ustave, t. j. v polni državni krizi. Z ozirom na to ni preostalo drugega, nego ukinitve vidovdanske ustave in imenovanje izvenparlamentarne vlade, kakor je to kralju predlagal dr. Maček. To je bil edini izhod iz položaja, da se na eni strani obvaruje in zagotovi državna celota, na drugi strani pa napravi in skrajša pot k taki ustavi, ki bo zadovoljila Hrvate in Slovence enako kakor Srbe. Da so ukinjene z ustavo tudi ustanove, ki so bile na njej osnovane, je logična potreba. Upamo, da bo to trajalo samo kratek čas, toliko, kolikor je potrebno, da se kakor je kralj rekel v svojem manifestu hrvatskemu srbskemu in slovenskemu narodu, »doseže ustvaritev ene državne uprave in ene državne ureditve, ki bo najbolje odgovarjala splošnim narodnim potrebam in državnim interesom«. In to bo, ako bog da, kmalu.«

Usodno pismo Marka Ožanića prijatelju

Osumljeni Ožanić je pisal svojemu prijatelju Miloradoviću pismo, iz katerega policija sklepa, da je on atentator na policijskega agenta Grauerja.

Kakor smo že poročali, je preiskava z zadevi atentata na agenta notranjega ministristva Alfréda Grauerja končana in policija je izročila osumljenega natakarka Marka Ožanića sodišču. Istovrstno z Ožanićem so izročili sodišču tudi Mito Miloradovića, pri katerem je Ožanić prebil božični večer, ko je bil izvršen na Grauerja atentat v kavarni Corso. Na podlagi policijske preiskave je odredilo državno pravdnstvo proti Ožaniću sodno preiskavo in preiskovalni zapor.

Preiskava proti Ožaniću na sodnji še ni začela, ker je službeno odsoten dr. Puškar, ki mu je bila preiskava poverjena. Ko se ta vrne v Zagreb, se prične sodna preiskava proti Ožaniću.

Ožanić se vedno odklanja vsako krivdo in se sklicuje na neke priče, predvsem na natakarka in blagajničarke v kavarni »Jadrane«, ki naj bi potrdili, da je bil v kavarni »Jadrane« v času, ko je neznan atentator streljal na agenta Grauerja v kavarni »Corso«. Policija je proučila ta Ožanićev alibi in ugotovila, da je bil Ožanić ob 19.15 v Gunduličevi ulici. Atentator je streljal na Grauerja okoli pol osme, Ožanić je bil na trdili, da je bil v kavarni »Jadrane« od 19. do 20. ure. Zaslišali so tudi osebo kavarne »Jadrane«, ki je izjavila, da je bil ta večer Ožanić res v kavarni, toda nihče ni mogel točno povedati, ob kateri uri.

Potem takem se Ožaniću ni posrečilo dokazati alibija. Razen tega ga obremenjujejo še druge okolnosti in zato ga je policija izročila sodišču. Na podlagi preiskave zagrebske policije je državni pravdnik odredil proti Ožaniću preiskovalni zapor in sodno preiskavo.

Včeraj je v preiskavi proti Ožaniću nastal preokret, ki mu pa nikakor ni v prid. Kakor znano, je Ožanić izpovedal, da je bil na božični večer pri prijatelju Miloradoviću in da je v njegovem stanovanju pisal pismo. Navedel je imena raznih svojih prijateljev, ki jim je pisal pisma ta večer. Med temi je bil tudi neki Ivan Škrinjar iz Beograda.

Na prošnjo zagrebske policije je beograjska policija izvršila v Škrinjarjevem stanovanju nenadno preiskavo in zaplenila pismo, ki mu ga je pisal Ožanić pred atentatom. To pismo ima sedaj zagrebska policija in je bilo oddano z drugim obtežljivim materijalom državnemu pravdniku.

V tem pismu, ki je bilo pisano dne 24. decembra, torej na dan atentata na detektiva Grauerja, piše Ožanić svojemu prijatelju:

Ko ti to pišem, pričakujem aretacijo, vse drugo boš izvedel iz zagrebskih časopisov. Vem, da se boš čudil, toda ne razmišljaj mnogo, temveč vedi, da je meni »ojeno«, da me vlačijo po celicah, dokler ne bo hrvatski narod osvobojen. Ti veš, kakšen sem in kako sem žejen krvi.

Policija meni, da je to nepobiten dokaz, da je Ožanić pravi atentator na detektiva Grauerja in da je bila tajinstvena roka, ki se je pokazala na božični večer izza zavese v kavarni »Corso« in je streljala na Grauerja, njegova roka Ožanić je vedel, da ga bodo aretirali že na večer pred božičem. Pismo je dospelo v Beograd na božič. Kdo ve, kako bo Ožanić zagovarjal to svoje pismo pred preiskovalnim sodnikom. Policija meni celo, da je Ožanićev stavek »vse drugo boš izvedel iz časopisov« zadostuje, da se ga obtoži zločina zavratnega umora.

Ova nevarna razbojnika

Policiji v Crvenki se je posrečilo ujeti dva nevarna razbojnika, ki sta hotela oropati bogatega posestnika v okolici Blagoje Jovanovića in Zarka Pejina. trgovca z živino. Policija ju je prijela neke noči, ko sta nameravala umoriti in oropati posestnika Vendeja Urbana in Stevana Erharta iz Vetrovca.

Razbojnika sta zasnovala načrt roparskega umora. Ker nista poznala Vetrovca, sta neke noči ustavila na cesti Florijana Renca, ter mu zagrozila s smrtno, če ju ne popelje v vas in jima ne pokaže hiše najbogatejših posestnikov. Razbojnika sta bila pa najbrž že preje obveščena, da imata posestnika Urban in Erhart pripravljenih 180 tisoč dinarjev, s katerimi sta nameravala kupiti novo hišo, Florijan Renc je končno pristal, da popelje razbojnika ponoči v vas in jima pokaže, kje stanujeta Urban in Erhart.

Zasnovali so načrt in se domenili, da bo Renc roparja čakal oborožen s puško in samokresom pri vaškem znamenju zunaj vasi. Renc se je v zadržnem trenutku skesal. Vrnil se je v Vetrovac ter obvestil policijske oblasti, da nameravata razbojnika naslednjo noč oropati oba najbogatejša posestnika v vasi. Policija je ukrenila vse, da zasači roparja pri poslu.

Orožniška postaja v Starem Svcu je poslala v Vetrovac več orožnikov, ki so se skrili v hišo, ki sta jo nameravala Zarko in Blagoje oropati. Čakali niso zastojni. Okoli polnoči se je hiši približala temna moška postava, ter se splazila do okna. Ropar je prižgal električno svetiljko in začel

mazati okno z blatom, da bi lahko neslišno razbil šipo. Takoj nato se je neznanu približala še druga postava. Orožniki so planili in ujeli oba roparja. Bila sta Zarko in Blagoje. Zarko je vrgel nož proč in skušal pobegniti, kar se mu pa ni posrečilo, ker so ga ujeli drugi orožniki, ki so bili skriti v veži.

Oba razbojnika sta bila zaslišana in sta priznala, da sta nameravala oropati posestnika Urbana in Erharta. Zato je orožniška postaja uvedla proti njima preiskavo. Zarko Pejina je doma iz bogate hiše in je sam precej premožen. Zato je hotel podkupiti poveljnika orožniške postaje v Starem Svcu narednika Belobrka. Ponudil mu je več tisoč dinarjev, če ga izpusti iz zapore. Narednik je seveda odbil ponudbo in o tem obvestil takoj svoje predstojnike. Oba roparja so izročili sodišču v Somboru. Proti njima je uvedena preiskava.

Izpred sodišča

Stari prijatelji.

— O, ti Krista, dušica čista, ali si spet v Ljubljani, — je nagovorila suhljata blondinka majhno temnolasko. — Ali te mogoče v Angelca tukaj. — je vzklíknila ogovorjena in kar obela svojo prijateljico. Prijeli sta se pod roko in živahno kramljalci odšli v neko kavarno: saj sta si imeli toliko novega povedati.

— Veš, je hitela Krista ki je pristna ljubljanska srabica. — Veš, pišček vedno hrepeni v kraj, kjer se je zlezel, zato tudi jaz brez Ljubljane ne morem biti: pa tudi »kšeft« se tu našlaže dobi Sicer pa še ne veš, da sem bila izgnana?

— Izgnana iz Ljubljane? — se je začu.

dila Angelca.

— Da izgnana, saj nisem sem pristojna, nekaj sem se zamerala gospodu paragrafu ki vedno opreza na vse strani. — je odgovorila Krista.

Naposléd sta se tovarišici domenili, da gresta moliti v frančiškansko cerkev. Njun molitev je pa imela slab namen, saj je Angelca ki je spretnejša sklenila, da v cerkvi poišči priti do denarja. Obe prijateljici sta namreč ugotovili, da sta skoro popolnoma suhi.

Krista je pokleknila pred oltar in molila, Angelca kraj nje. Ko je Angelca nehala moliti je šla po cerkvi ozledovat podobne in oltarje ki jih je že neštetokrat videla. Pri nekem stranskem oltarju je bilo že do kaj, temno ker se je zunaž že mračilo. V bližnji klopi je sedela mlada gospa, kraj nje je ležala ročna torbica, katero je bistro oko Angelce takoj opazilo. Angelca je neka časa stala, potem je pa sedla v klopi kraj gospe in se za hip kar zamaknila. Nato je počasi vstala in odšla iz cerkve, s seboj je pa vzela torbico pobožne gospe.

Bližu one klopi je klečalo mlado dekle, ki je takoj spoznalo obe prijateljici. Dekle je vedela, da sta obe na policiji precej slabo zapisani in sklenila je paziti na nje. Ko je Angelca segla po torbici, je dekle to opazilo. Takoj ko je Angelca odšla, je pristopila k okradenki in ji delala, naj gre za njo, ker ji je gospodična, ki je sedela kraj nje, odnesla torbico. Za Angelco je prihitela iz cerkve najprej Kristina. Že sta sklenili stopiti v kavarno, kjer sta čutili, da sta potrebni okrepčila.

Ko sta se posvetovali v katero kavarno bi šle, je pristopil detektiv in se uludno odkril: — Oprostita cimeni dami! Načenešva kavarna je še pri nas: pričakujemo valu že izvolite kar z mano!

— Gospod kavalir, prelučezni ste, — je delala Angelca, se nasmehnila in hotela za hrbtno spustiti torbico na tla.

— Da gospodična uluden sem pa res, zato vam pa pove eno: tudi torbico katere ne smete izbiti, sicer bi se še lahko zgodilo, da bi s kavarno nič ne bilo, — je odgovoril detektiv in se znova poklonil.

Angelca je bila obsojena na mesec dni Krista pa na 14 dni.

Ob desetletnici akademskega društva „Triglav“ v Zagrebu

Svetovna vojna je razbila v svojem nasilnem imperializmu mnogo lepih idej in uničila premnogo mladih idealnih življenj. Tudi v »Slov. akad. društvo Triglav«, ki je od svoje ustanovitve leta 1875 pa do leta 1914 vršilo plodnostno svojo misijo, tudi vanj je posegla nena kruta roka in mu razdelala ognjišče. Ko pa smo si zgradili svoj narodni dom, so se znova razžvele mlade moči.

Obnovile so se zveze s Hrvati in v Zagreb je prihajalo vse polno slovenskih akademikov. Impulzivna doba po vojni dokaj boli materialistična od predvojne je uнесla v vrste akademikov svoj duh. Mnogo je bilo akademikov, ki so izgubili z vojno več let; to je dalo konglomerat različnih nazorov in težej. Materijalni slabši se je posvetil študiju in osiguranju eksistence. Vprašanje menze Akademskega doma podpore je prevzela stanovska organizacija slovenskih akademikov brez ozira na versko, kulturno in politično naziranje. Slovenci so se morali znajti v sklopu že preobstoječih običajev akademstva na zagrebski univerzi. Politična društva so nikla iz nujne potrebe politične orientacije in slovenski akademiki so po svojem političnem nazoru prešli v tabor bralčev in sorodnih jim političnih društev.

In tako se je muno rodilo »Akademsko društvo Triglav« v Zagrebu, ki je zbralo napredne slovenske akademike pod svojim praporom. Prvi in tekem 10 let najglednejši predsednik Joža Štander (saj, inž. for.) se je smoteno in trezno lotil svojega dela. Ustanovilo se je pevsko društvo, dramska sekcija; knjižnica je izdajala knjige; akademiki so dobili prostore, kjer so se lahko nemoteno družili. Na univerzi sami se je društvo udeleževalo volitev v podporno društvo. Sledile so prireditve v Zagrebu in mnogih krajih Slovenije. V tem okviru so

nadaljevali delo vsi naslednji odbori, ker so imeli pred očmi kulturno delo in združevanje Slovencev v Zagrebu. Mnogo bojev je imelo društvo, preden je »zaslo« v volilno med slov. akad. društvi. Društvo pa je prestalo trdo preizkušnjo in raslo na ugledu, moči in vplivu. Vse važnejše dogodke je zasledovalo z mladostnim navdušenjem in s pozitivnim delom. Udeležilo se je in javno nastopilo na vseh slovenskih in važnejših hrvatskih prireditvah v Zagrebu. Ter je bilo sploh nekaj most med slovensko in hrvatsko inteligenco. In da bo njegovo delovanje plodnostnejše, se je porodila misel, da se ustanovi fond za gradbo »Triglavskega doma« v Zagrebu. Načrt je izvedljiv, samo treba več volje s strani akademikov in javnosti.

Dne 12. januarja bo 10letnica društvenega delovanja v Zagrebu. S ponosom gledamo v 10letno preteklost. V nas je dovolj moči za težko nalogo; polni najlepših naš gledamo v bodočnost. Zato pa hočemo, da čim lepše proslavimo svojo 10letnico, ki naj bo svetel pomnik idealnega dela in bi želeli, da bi se udeležili vsi njegovi borci, ki so se borili za društvo in še vedno aktivno čutijo z njim. Prilika je zelo ugodna, ker se bo proslava vršila dne 12. januarja v Celju ob priliki Triglavanskega plesa. Spomnite se nas mladih, ki hodimo po potih, ki ste jih nam pokazali vi starejši, in pojdemo vsi v Celje!

Lado Jerše.

30letnica radija

V uradni matriki je zabeležen 26. december 1898 kot rojstni dan radija. Tega dne sta zakonca Curie obvestila pariško Akademijo znanosti o svojem odkritju. Če pa pomislimo, koliko doberge je že storil radij človeštvu, se nam zdi, da je radij mnogo starejši. Matrika francoske akademije pa nikoli ne taji let, dasi je odkritje radija združeno z ženskim imenom ge. Curie-Sklodowske. Fakt pa je, da lahko smatramo 24. februar 1896 za datum odkritja radija, kajti tega dne je francoski fizik Becqueret sporočil Akademiji znanosti, da se mu je posrečilo odkriti nove zagonetne žarke. Učenjaki so se začeli takoj zanimati za telo, ki izžareva neznane žarke.

Odkritje se je posrečilo v privatnem laboratoriju v ulici Lhomond blizu Pantheonu, kjer je eksperimentalni francoski fizik Pierre Curie s svojo ženo, hčerko profesorja varšavske univerze, znanega poljskega fizika Sklodowskega. V tem laboratoriju je bil najprej odkrit polonij, za njim pa radij. Pri eksperimentiranju sta radij zakonca Curie uranijevo rudo, izvražajočo iz Jachymova na Češkem. Avstrijska vlada je dala na inicijativno geologa Suessa na razpolago 100 kg radijeve rude in je prva leta dobavljala Franciji sploh vsu rudo za pridobivanje radija. Kmalu je pa Avstrija nehala dobavljati Franciji rudo in Francija je bila v zadregi, ker sama ni imela rud, iz katerih se pridobiva radij. K sreči so našli na Portugalskem rudo zvano avtotunit, iz katere se pridobiva radij lažje, nego iz uranijeve rude. Pznejše so našli v Ameriki karnolit, ki ga je tudi izkoriščala Francija v svojih tovarnah. Nemci, ki so se med vojno proslavili s svojim nadomestnim sistemom, so našli tudi za radij nadomestilo v mezorotiju, ki pa ostane pač samo nadomestilo. Nasprotno so pa našli Religijski uranijevo rudo v svojem Kongu in so kmalu postali največji producenti radija. Za pridobivanje radija je pa v Evropi še vedno najvažnejše mesto Jachymov na Češkem.

Ta zagonetna kovina je postala neizčrpen vir toplote, svetlobe, elektrike in fakične energije. Če pomislimo, da da na pr. en gram radija iz sebe več milijard konjskih sil, da se da njegova energija izriniti še, da 1800 letih, da prosto njegovi žarki vsako telo, da transformirajo kisik, barvajo steklo, razkrajajo vodo in da so najmočnejše orožje zdravnikov proti boleznim, zlasti raku, moramo priznati, da je radij pravo čudo. In kdo ve, kaj vse nam še prinese odkritje te čudovite kovine.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 8. jan.: Zagreb.

Sreda, 9. jan.: Živi mrtvec. C.

Četrtek, 10. jan.: Kukavica B.

Petek, 11. jan.: Prireditelj Rdečega križa.

Sobota, 12. jan.: ob 15 uri: Šimundski župan.

Dijaška predstava pri globoko znanih cenah.

Opera:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 8. jan.: Aida. D.

Sreda, 9. jan.: Pri treh mladenkah. Premijera.

Premierski abono.

Četrtek, 10. jan.: Zagreb.

Petek, 11. jan.: Zaljubljen v tri oranže. A.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

V soboto, 12. jan.: »Bunbury« (Izven.)

V nedeljo, 13. jan.: »Bunbury« (Izven.)

Simfonični koncert. Orkestralno društvo Glasbene Matic v Ljubljani priredi v ponedeljek dne 14. januarja simfonični koncert z izredno zbranim programom pod vodstvom skladatelja Lucijana Marije Škerjanca. Orkester nastopi v imponentnem številu 60 članov ter igra skladbe Lajovica, Borodina, Schuberta, Schrekerja. — Vstopnice se od srede popoldne dalje prodajajo v Matični knjižarni.

Abonement reda D opozarjamo, da imajo danes v torek dne 8. t. m. zvečer operno predstavo za svoj abono, in sicer se pole Verdijeve opere Aida z gospo Vilfan-Kunzevo v naslovni vlogi. V ostalih vlogah sodelujejo: ga. Thierry-Kavčičkova, ga. Ribičeva ter gg. Be-

tetto, Primožič, Kovač, Rumpelj in Mohorč. Opero dirigira kapelnik Neffat. Abonement reda A pa imajo svojo operno predstavo v petek, dne 11. t. m. Uprava prosi, da vzamejo p. u. abonementi to na znanje.

Premijera operete »Pri treh mladenkah« se vrši v ljubljanski operi v sredo, dne 9. t. m. in sicer za premijerski abono. Kakor splošno znano, slovi ves muzikalni del tega prelepega, izredno melodioznega dela izključno le na melodijah, katere je ustvaril nesmrtni mojster Schubert. Kot tako je delo tudi splošno priznано in uvrščeno so ga v lanskim slavnostni repertoar o priliki Schubertovih slavnosti na Dunaju. Izvedli so delo z vsem sijajem in glasovno tenorsko partijo je pel poveč svetovnega slovesa, slavni tenor Pločaver. Zasedbo dela smo že javili. Opereto dirigira kapelnik Balatka, režija pa je v rokah režiserja g. Povheta.

Dijaška predstava v ljubljanski drami. V soboto dne 12. t. m. popoldne ob 15 uri se uprizaro v režiji ravatelj Oolfe v ljubljanski drami v sredo, dne 9. t. m. za abonente reda C.

Tolstega drama »Živi mrtvec« se uprizaro v režiji ravatelj Oolfe v ljubljanski drami v sredo, dne 9. t. m. za abonente reda C.

Repriži izvršne komedije »Bunbury« na Sentjakobskem oderu. V soboto 12. in v nedeljo 13. jan. ponavlja Sentjakobski oder krasno komedijo »Bunbury«, ki je premijeri in se priznati tako izvrstno uspeša. Posetniki so se temeljito nasmehali. — Vstopnice so od perka dalje pri g. Miloš Karničniku na Starem trgu v predprodaji.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 8. januarja 1929; Katoličani: Severin; pravoslavni: 26. decembra 1928, Sav. Bogor.

DANASNJE PRIREDITVE.

Opera: »Aida«, B.
Kino Matica: »Na robu sveta«.
Kino Ideal: »Pekel ljubav«.
Jakovčeva razstava v Jakopičevem paviljonu.

Razstava Karle Bulovčeve v Narodni galeriji.

GEZURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg. Ustar, Sv. Petra cesta. Hočevar, Sp. štrka.

— Službeno iz LNP. Seja upravnega odbora LNP se vrši v sredo 9. t. m. ob 20. uri v damskem salonu kavarne Ermona.

Sokol

— Sokolsko društvo v Bos. Dubici priredi 8. t. m. telovadno akademijo, pri kateri nastopijo s telovadnimi točkami vsi društveni oddelki. Pred začetkom akademije bo predaval brat Hrovoje Macanović, eden najglednejših članov Sokola II v Zagrebu o temi »Jugoslovanski Sokoli na IX. olimpiadi v Amsterdamu«.

— Češkoslovaški Sokoli za Tabor. Akcija brezobrestnega posojila češkoslovaškega Sokolstva za dom sokolskega društva v Ljubljani I. na Taboru je donesla približno 760.000 Kč.

— Prosvetni odbor ČOS začne izdajati nov sokolski časopis »Sokolski vzgojitelj«. Izhajal bo kot mesečnik.

— Sokolski dobrotniki. Pokojni brat Ivan Peklenik, ki se ga je spomnilo vse naše napredno časopisje ob njegovi smrti, je bil vzor moza in Sokola. Bil je dolgoletni član ljubljanskega Sokola in je zapustil nekoliko Sokolskim društvom 25.000 Din. Kot državni uradnik je moral živeti jako skromno, da je zbral takšno vsoto, ki korist naših društev.

— V Sabcu (v Srbiji) je umrl zdravnik dr. M. Petrović, šef oddelka šabaške okrajne bolnice, ki je zapustil sokolskemu društvu v Sabcu 5000 Din za »Sokolski dom«.

Podjeten pustolovec

Nedavno je bil v Turinu prijel Turek Rašid paša in sicer v trenutku, ko je hotel pri blagajni neke banke vnovčiti ponarejen ček. Toda v turinskih zaporih ni ostal dolgo časa. Nekega dne je pobegnil. Rašid paša je na izprehodu opazil, da lahko odvetniki nemoteno hodijo skozi vrata jetnišnice. Stopil je k vratom in dejal pazniku, da je advokat. Tako je srečno prišel iz jetnišnice. Na cesti je poklical Šoferja avtotakse in mu naročil, naj ga pelje v Milan, toda skozi Turin ga je moral voziti križem krazem po ulicah. Tako je Turek zasledovalcem zmešal sled.

V Milanu se je Šofer ustavil pred nekim hotelom. Opazil je takoj, da se Turek sumljivo muza in da mu denar za vožnjo nikakor ne gre iz rok. Zato je na tujca opozoril dva pred hotelom stoječa agenta. Rašid paša je izkoristil to priliko in je neopaženo pobral. V gneči in vrvenju se je naglo izgubil in izginil presenečenima agentoma izpred oči.

V Milanu se Rašid paša seveda ni počutil varnega in popihal jo je v Trst. Brez voznega listka je srečno prispel v Trst. Oglašil se je takoj na turškem konzulatu in prosil, naj mu izstavijo potni list, češ, da je svojega izkupil. Na konzulatu je v listih slučajno čital o svojem drznem begu in zato je silil v konzula, naj mu potni list čimprej izstavi, toda konzul mu je odgovoril, naj se javi drugega dne. Pustolovcu pa ni bilo treba ponovno hoditi na konzulat, zakaj še isti večer je bil prijet v neki kavarni. Zaprl so ga v prošlu jezuitsko jetnišnico, kjer je pa sedel samo 12 ur. Tudi tu se mu je posrečil beg. Tržaške oblasti so prepričane, da jo hoče Turek pohrisati na naše ozemlje in zato so mejo strogo zastražile.

Dnevne vesti.

— **Pojasnilo.** Iz pisarne velikega župana ljubljanske oblasti smo prejeli: Na razna vprašanja se uradno razglasa, da čl. 5 zakona o izpremembi zakonov o občinah in oblastnih samoupravah, razglašen v »Slovenskih Novinah« z dne 6. t. m., ki govori o razrešitvi občinskih beležnikov, za ljubljansko oblast ne prihaja v poštev.

— **Razpisane sodne službe.** Pri okrajnem sodišču v Litiji se odda mesto pisarniškega uradnika v II. ali III. kategoriji. Prošnje je treba vložiti do 10. februarja. Pri okrajnem sodišču na Brdu se odda mesto sodnega sluga. Prošnje je treba vložiti do 20. t. m. Pri okrajnem sodišču v Konjicah se odda sodniško mesto. Prošnje je treba vložiti do 31. t. m. Pri okrajnem sodišču v Celju se odda mesto pisarniškega uradnika. Prošnje je treba vložiti do 31. t. m.

— **Otvoritev brzojava in telefona Sava pri Litiji.** Dne 29. decembra 1928 je bila pri pošti Sava pri Litiji otvorjena brzojavna in telefonska služba.

— **Otvoritev telefona Dravograd.** Dne 22. decembra 1928 je bila pri pošti Dravograd otvorjena telefonska centrala za krajevni in tuzemski telegrafni promet.

— **Sporočila 100letnice naših železnic.** Oblastne direktije in oddelki generalne direktije državnih železnic morajo zbrati podatke o svojem delu od ujedinitja do danes. Ti podatki bodo zbrani v posebni knjigi, v spominek 100letnici naših železnic. In njih bo razviden razvoj oblastnih direktij, povečanje železniškega omrežja in poslovanje naše železniške uprave v desetih letih od ujedinitja. Radi pomanjkanja gnetnih sredstev se naše železnice sicer niso mogle v tehničnem pogledu razviti tako, kakor bi bile želele, vendar pa je bilo njihovo delo od leta do leta večje. Število natovljenih vagonov je znašalo do konca lanskega leta skoraj pol milijona. Poslovanje naših železnic sicer ne odgovarja v polni meri vsakdanjim potrebam, vendar pa stalno napreduje.

— **Italija se ne drži netunskih konvencij.** Po netunskih konvencijah se lahko Italijani v naši državi nemoteno naseljujejo in dobivajo delo. Po netunskih konvencijah so široko odprta vrata italijanskim državljanom, ki se lahko selijo v našo državo in iščejo službo, ne da bi jih kdo oviral. Človek bi mislil, da velja isto za naše državljane v Italiji, tombohli ker je v netunskih konvencijah v tem pogledu določeno o recipročnosti. Toda Italija se netunskih konvencij ne drži. O tem priča primer nekega delavca iz Krke, ki je hotel te dni na Reko, odnosno v Trst in dalje v Italijo, s trebutom za kruhom. Dolgo je moral prosi in molelovati, da ga mu dajo na italijanski konzularni agenciji vizum, toda italijanska oblast mu je na potni list napisala, da ne sme nikjer v Italiji iskati dela, niti mu ga ne smejo italijanska podjetja dati. Takih primerov bo še mnogo in italijanske oblasti bodo nedvomno v vseh enakih postopale.

— **Iz odvetniške službe.** V imenik odvetniške zbornice za Slovenijo sta bila vpisana dr. Srečko Goljar in dr. Josip Krapč, oba s sedežem v Ljubljani.

— **Iz zdravniške službe.** Krajeva pravica zdravniške prakse za Celje je podelila zasebnemu zdravniku v Celju dr. Josipu Čerinu.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti.** Od 13. do 21. decembra je bilo v ljubljanski oblasti 32 slučajev tifuznih bolezni, 2 griže, 56 škrlatin, 24 ošpic, 23 davice, 2 kašlja, 8 šena, 2 krčevite odrenelosti in 1 vrančnega prisada. V mariborski oblasti je bilo v istem času 40 slučajev mumps, 22 tifuznih bolezni, 60 škrlatin, 154 ošpic, 37 davice, 6 šena in krčevite odrenelosti.

— **Prodaja takšnih vrednostnic.** Finančna direktija v Ljubljani opozarja vse maloprodajalce kolikor menic, tov. listov in ostalega takšnega materiala, ki so doslej prejeli takšne vrednostnice pri blagajni delegacije ministrstva financ, da sta od 1. januarja 1929 poverjeni za zalaganjem trafikantov itd. davčna uprava za mesto Ljubljana (bivši davčni urad za mesto Ljubljano) in pa davčna uprava za Ljubljano-okolica (bivši davčni urad za Ljubljano-okolico).

— **Zivalske kužne bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti.** Od 24. do 30. decembra je bilo v ljubljanski oblasti 5 slučajev svinjske kuge, 1 konjskih garij in 1 čebelnje kuge. V mariborski oblasti je bilo 31. decembra 16 slučajev svinjske kuge, 2 vrančnega prisada in 1 konjskih garij.

— **Predavanje o Triglavskem pogorju v Zagrebu.** Hrvatsko planinsko društvo »Slemec« priredi lutri zvečer zanimivo predavanje »Na smučeh preko Triglavskega pogorja«. Predavanje bo pojasnjevalo nad 100 sklopitnih slik. Predaval bo znani alpinist in eden najboljših avstrijskih amater - fotografir Karlo Koranek.

— **Vreme.** Vremenska napoved nam obeta lepo, suho in mrzlo vreme. Včeraj je bilo lepo v Ljubljani in v Splitu, drugod pa oblačno, odnosno megleno. Snežilo je v Mariboru, Zagrebu in Beogradu. V Dalmaciji imajo še vedno dokaj vroče vreme. V Splitu je bilo včeraj 10, v Zagrebu 3, v Ljubljani 17, v Skoplju 1, v Beogradu 9,5. V Mariboru — 2 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 779 mm, temperatura je znašala — 10 stopinj. To sta dva vremenska rekorda, kajti tako visoko barometer letos še ni stal in tudi tako nizke temperature še nismo imeli.

— **Slovenec v Ameriki.** V kraju Illinois je 6. decembra umrl Jožef Kaplan. Pokojnik je bil doma iz Doberniške vasi, fara Verbovec. Podlegel je pljučnici. Star je bil šele 46 let. V Ameriki je zapustil ženo, v starem kraju pa žaluje za njim roditelji. — **Jakoba Pluta** v Partivillu, Kalifornija, so pred božičnimi prazniki poselili tatovi in mu odnesli 75 puranov. Toda to jim ni bilo dovolj, zakaj drugi dan so mu ukradli še ostalih 45 puranov. — V kraju Okadale je

18. decembra umrl Janez Mivec. Pokojnik, ki je bil star 42 let, je zapustil v Ameriki ženo in pet nepreklenjenih otročičev, v domovini pa žaluje za njim 80 let star oče. — **V Los Angelesu** je umrl Slovenec Jakob Jerman. — **V Norwalku** se je pripetila težka avtomobilska nesreča, žrtev je postal Josip Tičar. Avtomobil, ki ga je upravljala Elsie Mae Cansanova, ga je vrgl s tla s silo ob pločnik, da si je siromak prebil lobanjo, zlomil desno roko, izbil več zob in pri padcu odgrizni kos jezika. Prepekljali so ga takoj v bolnico, vendar ni upanja, da bi okrevl. Šoferico je policija izpustila, ker je vozila razmeroma počasi in je Tičar po lastni ne previdnosti zašel pod voz.

— **Ukinitev internata v Pasturjevem zavodu v Celju.** Z odlokom ministrstva narodnega zdravja se ukinja v Celju Pasturjev zavod kot internat. Na steklimi oboletih in od steklih psov težje poškodovane osebe se bodo odseljevale v oblastnih bolnicah.

— **Insistiraj v najbolj razširjeni edini posvečeni dnevnik v vsej Sloveniji**

„Slovenski Narod“

Ogasi
v na em listu
(ima jo na vsaki strani)

— **Atentat na češko-slovaškega konzula v Dubrovniku.** Pred tedni je neznan atentator streljal v okno stanovanja češko-slovaškega honorarnega konzula v Dubrovniku g. dr. Birimiša. Policija je uvedla preiskavo in aretirala neko gospo, pri kateri je konzul svojočasno stanoval. Policija je uverjena, da je na sledu pravemu atentatorju. Podrobnih informacij pa policija v interesu preiskave noče dati.

— **Drzen roparski napad v Kruševcu.** Te dni je bil izvršen v trgovino Vilišava Radosavljeviča drzen roparski napad. Neznani moški so vdrl v trgovino in nato v sobo, kjer so našli na mizi trgovca Radosavljeviča. Starko so vrgli na posteljo, jo povezali z rjuho ter jo neusmiljeno pretepali in zahtevali naj pove, kje je shranjen denar. Starka je naposled povedala, da je ves denar v kovčegu pod posteljo. Iz kovčega so roparji pobrali 10.000 dinarjev v gotovini, hranilno knjižico za 25.000 Din in menico za 1000 Din. Nato so brez sleda pobegnili.

— **Talinstven samomor v Somboru.** Iz Subotice poročajo, da je včeraj izvršila v Somboru samomor uradnika sreškega poglavarstva v Baški Topoli Ljubica Masić. Star 21 let. Predvčerajšnjim je Masićeva prispevala v Subotico ter si kupila samokres. Takoj nato je odpotovala v Sombor in se ustrelila. Ko je izstopila iz vlaka, je takoj hitela pred postopke bivšega oblastnega odbora. V bližini postopila stoji znamenje Tu je nesrečnica pokleknila in še nekaj časa molila. Potem si je pogrnila kroglo v srce in je oblozila na mestu mrtva. Zakaj se je prav za prav ustrelila, nihče ne ve. Vprašali so njo mater, če ji je znan vzrok hčerkinemu samomoru. Mati je pa odgovorila, da o tem nimajo pojma. Opažila je le, da je bila Ljubica zadnje čase potrtja in nesrečna. Sodi se, da je šlo dekletu v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

Gledališke odre

opozarjamo na ljudsko igr

Rokovniči

spisal Fr. Govekar III. izdaja

Broširana knjiga velja Din 30.—

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je prejela meseca decembra 1928. 1. sledeče prispevke: I. Podružnice: Središče 451 Din; Krško, št. 312 Din; St. Pavel—Prebold 500 Din; Trbovlje, m. 316 Din; Kamnik, m. 396 Din; Bled 600 Din; Novo mesto, št. 1400 Din; Novo mesto, m. 567 Din; Ptuj, m. 3750 Din; Ptuj, št. 3750 Din; Trzin 500 Din; Cerklje 605 Din; Grabovo 159 Din; Begunje 210 Din, skupaj 1084 Din; Mokronog 235 Din; Ribnica na Pohorju 135 Din; Sevnica 10 Din; Dol pri Hrastniku 290 Din; Ribnica, m. 197 50 Din; Ribnica, št. 217 50 Din; Šiška, št. 500 Din; Kostanjevica 12 Din; Vrhnika 960 Din; Ormož, m. 810 Din; Jesenice 1174 Din; Ljubljana: Šentpeter, m. 4262 Din; Šentpeterska, št. 1124 Din; skupaj 24.093 Din. II. Nabiralnici: Ribnica na Pohorju 69 20 Din; Iv. Mohorč, Rače 45 65 Din; Učiteljska tiskarna, Ljubljana, 650 Din; skupaj 121 25 Din. III. Rani prispevki: J. Potočnik, Ljubljana, 100 Din; I. Rudež, Tolsti vrh 100 Din; R. Smielovski, Ljubljana, 100 Din; I. Zalaznik, Ljubljana, 50 Din; M. Ogorelec, Škofljica, zbirka, 25 Din; M. Struželj, Cakovce, 100 Din; F. Krišper, Črnomelj, 100 Din; A. Vodnik, Ljubljana, 100 Din; M. Jemežič, Stara vas, 100 Din; Kolinska tovarna, Ljubljana, 250 Din; M. Bergant, Ljubljana, 100 Din; skupaj 1125 Din. — **Vsega vseh prispevkov 25.889 Din 35 p.**

— **Urejeno prebava in zdravje pri drsežemo** z vsakdanjo rabo pol kupice kričevne grenčice »Franz-Josef«. Strokovni zdravniki, ki za motenje prehranjevanja hvalijo vodo »Franz-Josef«, ker vzpodbuja delovanje žlečca in črevesa. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— **Iz Na rojstni dan Nj. Vel. naše kraljice Marije** bo razobesila mestna občina na vseh svojih poslopih narodne in državne zastave in prosila ostalo meščanstvo, da tudi ono stori isto.

— **Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 1. do 5. januarja 1929 iskalo dela 834 moških in 377 žensk skupaj 1211 brezposelnih. Prostim mest je bilo 57 moških in 16 žensk, skupaj 73. Posredovani se je izvršilo 46 moških in 13 žensk, skupaj 59. Odpotovalo je 28 moških in 1 ženska, skupaj 29 brezposelnih. — **Delo šče: moških:** 2 manipulanta za lesno stroko, 1 ekonom, 12 steklarjev, 12 kovačev, 24 stavbnih ključavničarjev, 5 kleparjev, 9 želožolivarjev, 1 strugarjev, 2 zlatarja, 29 strojnih ključavničarjev, 27 mizarjev, 2 urarja, 2 elektro-monterja, 3 kolariji, 1 puškar, 3 žagariji, 2 sodarja, 3 tapetniki, 19 krojačev, 5 usnarjev, 1 brivec, 5 sedlarjev, 4 književce, 20 čevljarjev, 7 mesarjev, 27 pekov, 3 mlinarji, 12 natakarijev, 1 laborant kemije, 32 zidarjev, 5 soboslikarjev, 1 dimnikar, 1 stavbnik, 29 strojnikov, kurjačev, šoferjev, 22 pisarniških slug, 27 trgovskih pomočnikov, 19 tesarjev, 2 knjižgovodje, 33 zaseb uradnikov, 1 časnika, 1 slikar, 1 karikatist, 5 slikarjev, 2 bolniška strežnika, 1 rudar, 20 hlapcev, 220 pomožnih delavcev, 90 dalnarjev, 4 valenci. — **Ženske:** 10 pisarniških moči, 1 knjižgovodkinja, 2 kontoristkinji, 4 prodajalke, 1 restavracijska blagajnica, 6 natakarij, 9 šivilji, 10 šivilji za slamačke, 1 modistinja, 1 šeparica, 1 frizerka, 1 frk-slikarica, 113 tovarniških delavk, 32 dmnaric, 15 kuharic, 2 sobariči, 36 šikarji, 7 on strežnic, 4 valence. — **Delo je na razpolago:** moških: 30 navadnim delavcem, 1 krojaškemu pomočniku, 1 letniškemu pazniku, 4 soboslikarjem, 1 električaru, 1 gateristu, 2 žagarijem za na venecijanko, 9 va encem. — **Ženskam:** 2 kuharicam, 1 orožniški kuharici, 1 služkinji za izveza, 1 restavracijsko kuharici.

— **Iz Odpranje in zapiranje trgovin.** Gremij trgovcev obvešča, da je razposlal članom novo uredbu o odpiranju in zapiranju trgovin, ki je stopila 1. januarja t. l. v veljavo. Kdor uredbu ne prejme, ni lahko dobi v gremijski pisarni. — **Nadžestvo.**

— **Iz Številno eksekucij v Ljubljani.** Od leta do leta se množe po vsej Sloveniji eksekucije. Pri ljubljanskem okrajnem sodišču je bilo leta 1928 vloženih 8430 eksekucijskih predlogov in 1195 predlogov več kot leta 1927. Izvršili organi so z delom preobremenjeni in je eksekucijski oddelki primorani, iskati pomoči pri deželnem sodišču, ki daje od časa do časa pomožno osobe oddeku na razpolago.

— **Iz V skladišču soli v Ljubljani** se vrši 12 t. m. ofertalna licitacija za oddajo v zakup razkladanje soli in prevoza monopolnekega blaga pri skladišču soli in tobačnici tovarni v Ljubljani.

— **Iz Krajevni odbor Rdečega križa** se neumorno trudi, da bi cenjeno občinstvo s svojo prireditvijo v dramskem gledališču, kar najbolj zadovoljil. Prireditelj, da bi vsa predstava najlepše uspela, Velika bi bila pogreška Ljubljane, ako bi ne prireditelj ne posetila v polnem obsegu. Ponovno opozarjamo cenjeno občinstvo in vlnudno prosimo krepke podpore. Uvažite veliko delo Rdečega križa in napnite se v petek 11. januarja dramsko gledališče do zadnjega prostora. Začetek predstave ob 20 uri in ne ob pol 20, kot je bilo prvotno naznanjeno. Vstopnice se dobe v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

— **Iz Lovski ples** ki je znan že skozi več let kot ena najljubljenejših predstavnih oroditev se vrši na Svečnic 2. februarja na Taboru.

— **Iz Zgubili se je šop ključev** pred hišo števil 1 v Tavčarjevi ulici. Naidite! naj hiš prinese v omeneno hišo. 4. nadstropje vrata 2 proti nagradi.

— **Iz Sokol I — Tabor obvešča** svoje članstvo, da je preminul brat Lado H a r t m a n, večletni društveni revizor. Pokojnega brata sprememo na njegov zadnji pot v sredo 9 t. m. ob 4 uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice k Sv. Križu. Kroj civilni z znakom Udeležite se pogreba polnoštevno!

— **Iz CM. kolebanje v Narodnem domu** sta priredili v soboto zvečer mestni moška in ženska podružnica v korist Društva sv. Cirila in Metoda. Prireditelj je bila prav epa in so jo počastili pri odlični funkciji. Tako smo opazili divizionarja generala g. Danila Nedica brigadnega generala g. A. Vukovića, velikega župana g. dr. Vodopivca, župana dr. D. Puca zastopnika Sokolstva in lepo število drugih viličnih gospodov in dam. Nastopili so sv. Trije kralji in je vsak o sebi povedal z narodno pesmijo, kdo in kaj je spremljali so jih pastirji iz Betlehema. Med prireditelji je prav pridno svirala godba dravske divizije. V občo pohvalo moramo omeniti vrli pevski zbor pod vodstvom učitelja g. Alojzija Potočnika. Mladina se je pridno vrtila in je prišla na svoj račun. Za dobro plačilo in jedajo so skrbele narodne dame. Pohvalno moramo omeniti tudi nesebično pomoč Narodnega gledališča in posebne zasluge z Emila Navinška za brezplačno izposojeno vstajilo. Ne moremo si pa kaj, da ne bi igrali in doletnost omih krogov, ki bi ugnali ravno pri takih prireditvah s svojo prisotnostjo pokazati svojo narodno zavest.

— **Iz Pevci in pevke »Sloga«** v sredo ob pol 20 zvečer važen nastanek in obvezna pevska vaja. Pozivam, da se je vsi pevci in pevke takoj in sigurno udeležijo.

— **Iz Zaključni venček pesne šole »Družabnega odseka privatnih nameščencev Z. P. N. J.«** se vrši v četrtek dne 10. t. m. ob 20 uri v veliki dvorani Uniona. Vsi obiskovalci pesne šole se vlnudno vabijo. Pozor! kot pri pesnih vajah.

— **Iz Zgubili se je šop ključev** pred hišo števil 1 v Tavčarjevi ulici. Naidite! naj hiš prinese v omeneno hišo. 4. nadstropje vrata 2 proti nagradi.

— **Iz Sokol I — Tabor obvešča** svoje članstvo, da je preminul brat Lado H a r t m a n, večletni društveni revizor. Pokojnega brata sprememo na njegov zadnji pot v sredo 9 t. m. ob 4 uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice k Sv. Križu. Kroj civilni z znakom Udeležite se pogreba polnoštevno!

— **Iz CM. kolebanje v Narodnem domu** sta priredili v soboto zvečer mestni moška in ženska podružnica v korist Društva sv. Cirila in Metoda. Prireditelj je bila prav epa in so jo počastili pri odlični funkciji. Tako smo opazili divizionarja generala g. Danila Nedica brigadnega generala g. A. Vukovića, velikega župana g. dr. Vodopivca, župana dr. D. Puca zastopnika Sokolstva in lepo število drugih viličnih gospodov in dam. Nastopili so sv. Trije kralji in je vsak o sebi povedal z narodno pesmijo, kdo in kaj je spremljali so jih pastirji iz Betlehema. Med prireditelji je prav pridno svirala godba dravske divizije. V občo pohvalo moramo omeniti vrli pevski zbor pod vodstvom učitelja g. Alojzija Potočnika. Mladina se je pridno vrtila in je prišla na svoj račun. Za dobro plačilo in jedajo so skrbele narodne dame. Pohvalno moramo omeniti tudi nesebično pomoč Narodnega gledališča in posebne zasluge z Emila Navinška za brezplačno izposojeno vstajilo. Ne moremo si pa kaj, da ne bi igrali in doletnost omih krogov, ki bi ugnali ravno pri takih prireditvah s svojo prisotnostjo pokazati svojo narodno zavest.

— **Iz Pevci in pevke »Sloga«** v sredo ob pol 20 zvečer važen nastanek in obvezna pevska vaja. Pozivam, da se je vsi pevci in pevke takoj in sigurno udeležijo.

— **Iz Zaključni venček pesne šole »Družabnega odseka privatnih nameščencev Z. P. N. J.«** se vrši v četrtek dne 10. t. m. ob 20 uri v veliki dvorani Uniona. Vsi obiskovalci pesne šole se vlnudno vabijo. Pozor! kot pri pesnih vajah.

Naročite se

na načeneč dnevnik v naš državi

SLOVENSKI NAROD

Mesečna naročnina 12 Din

— **Iz Pravilice za deco** pripoveduje ga, Polonica Juvanovca, članica Narodnega gledališča, v sredo ob 17 v beli dvorani hotela Uniona. Vhod: Francišanska ulica 2, čez dvorišče. — **Atena».** 20n

— **Iz Zanimanje za III. obrtniški ples Obrtniškega društva v Ljubljani** je vseobče. Ta dan se bodo sešli v prijateljski družbi vsi znanci in tovariši, da se med seboj razvedre. Ob plesu, sodelovanju godbe in poštvovalnosti naših dam se obeta res neprijetna zabava. Zato nasvidenje v soboto 12 t. m. ob 8. zvečer v Kazini. — **Maske dobrodošle.** 21n

— **Iz Planinsko predavanje SPD.** V petek 11 t. m. bo predaval g. Capt Finch o Mount Everestu, ki je najvišja gora sveta in dosedaj še nepremagana. M. Everest ali Tschomo - Lunga, kakor ga domačini imenujejo, je najvišji vrh Himalaje, ki se razprostira v dolžini 2800 km in v širini od 80 do 100 km. Odkrit je bil šele leta 1849. Tri leta pozneje so ga zmerili in so mu prisodili 8840 metrov. Voditelj dotične komisije sir Andrew Wagh je dal zori ime Mount Everest, na čast geodeta Georga Everesta. Od takrat so si najboljše planinci, seveda Angleži, na vse načine prizadevali doseči vrh tega gorskega velikana. Dosedaj se jim še ni posrečilo, dasi se je že vršilo več ekspedicij, ki niso ostale brez žrtev. Gospod predavatelj Capt Finch nam bo opisal ekspedicijo iz leta 1922, katere se je osebno udeležil. Poleg tega bomo slišali tudi o vseh ekspedicijah sploh, ki so bile organizirane od leta 1918 do 1928. Svoje predavanje bo pojasnjeval z nad 100 originalnimi diapozitivi. Planinci in prirečje planinstva naj ne zamude te redke prilike, da se seznajajo z najlepšim pogorjem na svetu.

Ples Jadranske Straže

v slovenskih nošah

v soboto 12. januarja v Unionu

— **Iz Orkestralno društvo Glasbene Matice** ima za simfonični koncert skušnjo v torek dne 8. januarja ob 20 uri v dvorani Glasbene Matice. Obvezna udeležba za vse sodelujoče.

— **Iz Mestno drsališče v Tivoliju** bo z jutrišnjim dnem otvorjeno. Led je debel 12 do 15 cm. Cene sezonskih in dnevnih vstopnicam običajne.

— **Iz Splešni konj.** Dasi so bili pasantje Prešernove ulice priča težke neizgode. Pred Pizgovcevo gostilno je pustil uslužbenec pekarnice Trček konja z vozom. Mladi kanj, ki najbrž ni še navajen avtomobilov, se je pred avtom splašil in začel dirjati po Dunajski cesti proti pošti, od tu je krenil ravno v trenutku, ko so ljudje hodili v pisarne. Po Prešernovi ulici. Pri vozu se je razbilo tudi desno zadnje kolo. Bila je velika nevarnost, da se splešeni konj zaleti v nasproti vozeči tramvaj. Konj je zavil v stran in dirjal dalje na Marjetin trg, od tam po Wolfovi ulici na Kongresni trg, kjer ga je nekdo prijel in ustavil.

— **Iz Velika tatvina.** Vpokojeni pisarniški sodni ravnatelj Karl Sinkovec je danes na policiji prijavil dve večji tatvini, ki sta bili v zadnjem času izvršeni pri trvdki »Obnova«, odnosno pri g. Mimi Weisbacherjevi na Dunajski cesti. Iz strojnice trvdke »Obnova« je bil pred tedni ukraden velik emalirni termen težak nad 100 kg in vreden okoli 10.000 Din. Včeraj ponoči pa je neznan tat isotam snel iz šupe, ki je last g. Mimi Weisbacherjeve dve okni in napravil 200 Din škode. Drznega tatu išče policija.

— **Iz Zlobnost.** Sinoči so neznan zlikovec razbil čevljarstvu mojstru Karlu Cvelharju, stanujočemu v Slomškovi ulici 21, lepo napisno tablo in mu napravil 200 Din škode. Take vandale naj policija eksemplarno kaznuje!

Iz Celja

— **Iz Rojstni dan Nj. Vel. kraljice** se bo tudi v Celju slovesno obhajal. V cerkvah se bodo vršile službe božje, mestni magistrat poziva hišne posestnike, da okrase svoja poslopja z državnimi, odnos. narodnimi zastavami.

— **Iz Celjsko gledališče.** V sredo 9. tm. m. terna in izredno zanimiva ter napeta komedija »Dover-Calais« Ker se vse delanje vrši na ladji prineso Mariborčani svoje krasne, čisto nove dekoracije s seboj in riskirajo s tem deficit, ki je neizogiben, ako hiša ne bo razprodana. Upati je torej, da se celjsko občinstvo odzove in napolni hišo do zadnjega kotička, kar ta komedija tudi v polni meri zasluži.

— **Iz Triglavski ples** se vrši v soboto, 12 t. m. zvečer v Celjskem domu. Prireditelj bo ena najlepših v letošnji sezoni. Prostor Celjskega doma bodo lepo dekorirali.

— **Iz »Badnik«** so vozili v nedeljo na slovesen način po celjskih ulicah voljaki v volajšico Kralja Petra I. Spremljal jih je oddelek vojaške godbe, odposlanstvo častnikov, podčastnikov in voljakov ter nekateri člani celjske pravoslavne občine z g. protom Čudičem na čelu.

— **Iz Poročilo se je** v soboto v Petrovčah znani naš kulturni delavec, profesor na celjski realni gimnaziji, g. Janko Orožen, a gđeno Sabino Kmecl. Narodnemu paru iskrene častitke.

— **Iz Mestna knjižnica** je izposodila v mesecu decembru 1650 knjig. V celem minulemu letu pa je izposodila 17.800 knjig, torej približno 7000 več kakor v letu 1927. Knjižnica šteje danes 3405 knjig.

— **Iz Iktivdacio** je prešla Produktivna čevljarska zadruga v Celju.

— **Iz Občni zbor Sokolskega društva v Celju** se vrši v četrtek 10. januarja ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma.

— **Iz Samomer.** V soboto zjutraj se je v Gosposki ulici št. 9 obesil v neki mizarski delavnici 47letni mizarski mojster Konrad Baumgartner iz Teharjev. Baumgartner je bil vdan alkoholizmu in je gospodarsko že popolnoma propadel, kar ga je poglajlo tudi v smrt.

Ali je bila angleška kraljica Elizabeta moški?

Angleška kraljica Elizabeta, ena najmarkantnejših političnih osebnosti angleške zgodovine, je delala že mnogim zgodovinarjem hude preglavice, ker ne morejo točno ugotoviti vseh podatkov iz njenega življenja. Najbolj originalna je nač debata, ki se je razvila zdan med univerzama v Oxfordu in Cambridgeu in v katero je posegele tudi ameriški slikar John Quinn. Quinn namreč trdi, da je bila angleška kraljica Elizabeta moški.

V času, ko se je kralj Georg VIII. kratkočasil s tem, da je obglavljati ljudi, ki mu niso bili po volji, zlasti svoje zakonite in nezakonske žene, se je rodila Ani Boleyn v Greenwich Courtu hčerka. Komaj je kralj Georg zvedel za rojstvo svoje nezakonske hčerke v Hampton Courtu, je novorojenček naravne smrti umrl. Zdravniki so se bali za svoje glave in so napeli vse sile, da naidejo za novorojenčka nadomestilo, preden prispe kralj, ki je hotel hčerko videti. Toda edini novorojenček, ki se jim ga je posrečilo v naglici najti, je bil deček. Obekli so ga kot deklico in dvorni zdravniki so morali z nekaterimi dvornimi damami prisesti, da bodo novorojenčkovo skrivnost hranili do smrti. In tako se je zgodilo, da je imela kraljica Elizabeta sicer mnogo kavalirjev, ki so ji poklanjali cele knjižice o ljubezni, dragulje, šopke, zlate ribe, dragocene obleke itd., toda kraljica ni nobenega ljubila. Energična kraljica je bila visoka kakor grenadir in po svojem temperamentu se je bistveno razlikovala od vseh dvornih dam. Bila je zelo energična in čisto se je vrnila, da je temu ali onemu dvornemu funkcionarju prisolila zausnico, Rabila je zelo grobe izraze, preklinjala je in kadila prvo cigareto, ki jo je prinesel v Anglijo sir Raleigh. Imela je vsaki glas in zelo rada je bila rum.

Tako vsaj piše John Quinn, ki pravi, da lahko vse to z dokumenti dokaže.

100letnica Chicaga

Ameriško mesto Chicago proslavi

Edgar Wallace:

Kdo je morilec?

Roman.

Dolgo je iskala vžgalice, predno je prižgala luč. Potem je odšla previdno po stopnicah v klet. Kopati je morala zelo oprežno. Udarila je s krampom po zidu in po celi hiši je zadonelo. Seč čez nekaj minut je udarila drugič. Ko je slednjič s krampom odstranila nekaj opek, se je stena porušila. Molly se je vsa tresla od strahu. Barnova je morala res trdno spati, da ni slisala bobnenja. Nekaj časa je Molly oklevala, potem je pa planila iz kleti in odšla po prstih v svojo sobo.

Tilo je zaprla vrata in slisala, kako je Barnova stopila iz sobe. Kmalu so se odprla vrata Mollyne sobe in na pragu se je pojavila fantastična postava žene v rdečem plašču in s svečo v roki.

— Kaj se je zgodilo? — je zagodrnjala.

Molly je bila pokrita s perino do brade in debelo je pogledala Barnovo, kakor da jo je zbudila iz sladkega sna.

— Kaj bi radi? — je vprašala začudeno.

— Ste slisali ropot? — je vprašala Barnova.

— Ne.

Barnova menda z odgovorom ni bila zadovoljna, kajti Molly je slisala, kako je stopicala v klet.

K sreči Barnova ni pogledala v klet. Vrnila se je takoj v svojo sobo. Molly je slisala njeno godrnjanje in je nestrpno čakala, da znova zaspi. Seč čez dobro uro je znova zapustila svojo sobo. Barnova je trdno spala. Smrčala je se volj in Molly je odšla drugič v klet.

V veži se je ustavila. Celo v veži se je slisalo smrčanje. Z vžgalico si je posvetila postopnih v klet. Prižgala je luč in začela previdno kopati. Gledala je v odprtino, pa ni videla, da-li se rov nadaljuje. Ual se je, da je našla samo zaidano votlino.

Prah in gramoz je pokrival nekaj belega in podolgovatega. Ker ni dobro videla, kaj je, je malo počakala z ogle-dom, da bi razširila odprtino in zlezla skozi njo. Končno je dvignila luč in pogledala, kaj leži v rovu.

Napeti je morala vse sile, da ni zakričala. Luč se ji je tresla v roki in v očeh se ji je temnilo.

— Ne onesvesti se, ne onesvesti se! — je mrmrala vsa iz sebe. Lahko si listno njeno grozo, ko je zagledala pred seboj človeški okostnjak. Prazne očesne kotanje so zle na njo in blesteči zobje so bili porogljivo stisnjeni.

XXII.

Mož v podstrešju.

Z lučjo v drhteči roki je planila nazaj k vratom. Nazaj, nazaj! Vedno se ji

je zdelo, da so v praznih kotanjah oči, ki jo srepo gledajo. Zaletela se je v vrata in hitela na vso moč po stopnicah. Komaj je stopila v vežo, je nekaj zaropotalo.

Hitro se je zavedla, da ji preti nevarnost. Upihnila je luč in obstala v temi, v kateri se je videl samo obok nad večnimi vrati.

Kdo je bil to? Barnova ni mogla biti. Saj je dobro slisala njeno smrčanje. Ne, bil je nekdo drugi. Razločno je slisala korake. Senca sence je šla skozi vrata in izginila. Ali je imela halucinacijo, ali pa se je Bob Stone vrnil? Mislil na Boba ji je bila tako strašna, da je pozabila na okostnjak v kleti. Čakal je še nekaj časa, potem je pa odšla po prstih v svojo sobo, zaklenila je vrata in legla drhteč po vsem telesu na postelo.

Kakšna grozna tajna je bila pokopana v tej hiši? Kakšni strašni duhovni stanujejo v zaprašenih sobah, iz katerih se reži strahovita tragedija? Sledovi krvi na tleh. Spomnila se je, da je Barnova rekla, da so to sledovi črnih. Toda Molly je dobro vedela, da je kri. Ta misel jo je spravila iz ravnotežja. Čudno, da jo je misel na krvavo tragedijo prestrašila bolj, nego pogled na okostnjak in zagonetna senca, blodeča po hiši.

Solnce je bilo že davno vzšlo, ko jo je objel nemiren spanec, iz katerega jo je zbudila Barnova.

— Vstanite, mlada gospa, vstanite. Prinesla sem vam skodelico čaja, toda nikar ne mislite, da vam ga bom vedno nosila. Sami si morate skuhati čaj, to povem vašemu možu.

Sedla je in jo radovedno gledala.

— Kaj se godi? — je vprašala in se ozrla po sobi.

Molly je bila skoro vesela, da je videla zgubano lice hudobne žene. Bila je vsaj živa in lahko jo je otipala.

— Oprostite, gospa Barnova, — je zajeceljala in vzela čaj. — Oprostite, toda spala sem zelo slabo.

— Roka se vam trese. Kaj vam je? — je vprašala Barnova začudeno. To boste lepi, ko pride danes vaš mož.

Njen mož! Torej nočno strašilo ni bil Bob Stone. Za hip je upala, da je bil Jetheroe, skrivnostni Jetheroe, ki je od časa do časa posegel v njeno življenje. Toda nočni gost je bil manjši, videla ga je dobro, da si je hitro izginil.

— Ali se smem kopati? — je vprašala in Barnova je počila v smeh.

— Smeli bi se že, če bi bila tu! O-palnica. Sicer pa, čemu bi se kopali, saj niste umazani. Umijte si obraz in pojdite doli.

Voda v umivalniku je bila mrzla.

Molly si je umila obraz in znova jo je obšla rdečica. Bila je sicer še zaspala in v udje so jo boleli, vendar je pa odšla v jedilnico in bila je vesela, da lahko sedi z Barnovo za mizo. Ni vpra-

šala, od kod dobiva Barnova živila. Očividno jih je nekdo prinašal iz mest. O tem so pričala jajca, mrzla pašteta, kondenzirano mleko in druge jestvine. Samo kruh ni bil svež. A vendar ni nihče prišel, je pomislila Molly. Toda to pot, se je zmotila. Ob enaistih je nekdo potrkal na vrata. Barnova ji je takoj velela, naj ostane v jedilnici in zaklene vrata. Sama je odšla na dvorišče. Skozi okno jedilnice je Molly videla, kako sprejema Barnova od nekoga jestvine. Videla je pa samo roko in košaro v nji.

Barnova je prinesla košaro v jedilnico in položila dva velika hlebeca kruha na mizo.

— Zdaj se nama ni treba bati lakote. Kaj nameravate dines dopolne delati? Kopati v kleti? — je vprašala nepričakovano.

— Ne, ne, — je odgovorila Molly prestrašeno. — Hvala lepa, tam je prehladno. Sedela bom na vrtu.

Barnova jo je škodoželjno pogledala.

— Znete kuhati?

— Ne, je priznala Molly.

— No torej, se boste morali pač učiti, — je zamrmrala.

Odnesla je živila v kuhinjo in sedla v naslonjač k jutranjemu počitku, kakor prejšnji dan.

Molly ni hotela ostati sam v sobi. Hodila je okrog hiše in razmišljala o njeni burni preteklosti. Čegava je bila prej? V kakšnih nadah je bila zgrajena in kakšne tragedije je videla? Nedvomno je bila zgrajena v času Napoleono-vih vojn, ko so francoski vojni ujetniki obnovili Dartmoor. Morda so zgradili tudi to hišo.

Ko je šla Molly tretjič okrog hiše, je Barnova vstala in odšla v hišo. Kmalu je Molly slisala, kako je zaklicala:

— Gospa, pojdite sem.

Molly je odšla skozi vežo v kuhinjo.

Barnova je stala sredi kuhinje in strmela v košaro.

— Koliko hlebecov sem prinesla?

— Dva, — je odgovorila Molly presenečeno. — Zakaj vprašujete?

— No torej, kje je drugi?

Pokazala je na hlebec, ležeč na mizi. En hlebec je bil izginil.

— Ali veste dobro, da sem prinesla dva?

— Da, prisegla bi, je odgovorila Molly.

Barnova se je ozrla po kuhinji.

— Podgan tu menda ni, pa tudi če bi bile, bi ne mogle požreti celega hlebeca.

Molly je začelo srce močno utripati. Spomnila se je postave v temi. Solze so ji silile v oči, obenem bi se bila pa najraje zamejajala. Njeni živci so bili napeti in malo je manjkalo, da ni dobila histeričnega napada. K sreči je pravčasno spoznala nevarnost in se premagala.

Organizacija spiritistov, okultistov in magneopatov v Berlinu

Berlinska policija je odkrila tajno organizacijo, ki je prirejala spiritistične seanse, katerih se je udeleževala berlinska elita. — Kako sta sleparila glavna junaka famozne organizacije. —

V zvezi z zagonetno smrtjo berlinske filmske zvezde Elge Brinkove in njenega režiserja je prišlo do senzacionalnega odkritja delovanja tajne družbe eksperimentatorjev, ki so znali zbrati okrog sebe velik krog naivnežev, verujočih v tajne sile. Berlinska policija je razkrinkala organizacijo okultistov, ki so že dolgo nemoteno poslovali in izkoriščali svoje žrtve.

Zastupljenje filmske dive Brinkove in njenega režiserja Jacobija je bilo odkrito na ta način, da je policija izsledila mnogo okultistov, ki so se sestajali v zapadnem delu Berlina, da si osveže utrjene in prenapete živce, kakor so sami zatrjevali. Njihova organizacija se je nazivala »Ezoterično študijsko društvo«. Društvo je imelo velik lokal in skupne salone, v katerih se je zbirala na sestankih in predavanjih o okultizmu, hipnozi in drugih mističnih vedah tako zvana odlična družba. V tem krožku berlinske elite se je z uspehom uveljavljal zdravnik - magneopat dr. Hans Müller, kateremu je pomagala mag. - manager Grosche. Oba sta imela hvaležno polje, na katerem sta se uspešno uveljavljala. Müller, ki se je dal titulirati za docenta, je izvrševal v prostorih Ezoteričnega društva obsežno prakso kot mag. - magneopat in homeopat. Dolga vrsta avtomobilov, ki je stala čisto po cele ure pred njegovo hišo, je najboljši dokaz, koliko pacientov je imel čudodelni berlinski zdravnik.

Po »napornem« dnevem delu je sledilo vsak večer družabno življenje v klubskih prostorih. Predavateljica, v kateri se je zbralo navadno do 100 poslušalcev, je bila napol razsvetljena tako, da je vladalo v nji primerno razpoloženje. Sredi dvorane je stala miza za poizkuse, za katere so si okultisti in spiritisti najraje izposojali mlada ekscitrična dekleta. Za divanom je stal pult podjetnega docenta, okrog njega so pa sedeli poslušalci. Poizkusi so se pričenjali navadno takoj, ko so se poslušalci zbrali. Mag Grosche trdi, da ima tako veliko magično silo, da lahko izpremeni celo konstrukcijo človeškega telesa.

Grosche je pozval medija, naj leže na preprogo. Ko se je to zgodilo, je pozval medija, naj se odpove svoji volji in pripravi sprejemati višjo silo. Nato je pogladil na tleh ležečega po čelu, sencih in telesu in čez nekaj minut je

nastopil zaželeni učinek. Vsi udje so otrpnili in medij je bil podvržen magovi volji. Roke in noge hipnotiziranega medija je mag poljubno premikal, da dokáže gledalcem moč svoje volje. Končno je glasno zaklical in zdrnil medija iz omotice. Medij se je zavedel in eksperimentator ga je vprašal, kako se počuti. Odgovor je bil navadno že vnaprej dogovorjen. Medij je odgovarjal, da mu je bilo toplo, da je čutil prijetno utrujenost, končno se je pa vse njegovo telo osvežilo. To je bila prva sleparija.

Višek eksperimentov so tvorili na posebno svečanih prireditvah plesi v zamaknjenju. Plesalka je nastopila v svilenem plašču, zaplesala je divji ples in končno se je zgrudila k nogam maga Groschea, da mu izkaže svoje spoštovanje. Kmalu za prvo se je pojavila druga hipnotizirana plesalka, pred katero je stal lonček z žerjavico in kadilom. Plesalka se je nagibala nad lonček in vdihavala nekaj časa omanne vonjave, potem je pa začela plesati. Sledil ji je magneopat Müller v belem plašču, podobnem prikazni, ki zasleduje plesalko. Na višku ekstaze, ko se že pripravljala objeti jo, se plesalka zgrudi in obleži nepremično na tleh. Med tem prizorom je mag Grosche glasno izgovarjal neke nerazumljive formule, njegov pomočnik je pa na vso moč razbijal po gongu. Končno je stopil k plesalki, jo pogladil in zdrnil iz omotice.

Tako so se vsrle vsak teden večerne prireditve Ezoteričnega študijskega društva, za katerim stoji kot vrhovna oblast finančno zelo dobro stoječa okultna loža. Dolgo je poslovalo društvo v Berlinu neopaženo, kajti članom je bilo strogo prepovedano govoriti o spiritističnih eksperimentih.

Zrebanje drž. razred. loterije I. razred se bo vršilo dne 15. januarja

in ne, kakor je bilo pomotoma javljeno, dne 7. januarja

Zunanji naročniki, kakor tudi tukajšnji interesi, imajo torej še priliko, si nakupiti teh srečonosnih papirjev. Naše srečke se dobijo:

v Ljubljani:

oglasni oddelek »Jutra«
Prešernova ulica 4

in ekspozitura »Jutra«
v Šiški.

v Mariboru:

podružnica »Jutra«
Aleksandrova c. 13

v Celju:

podružnica »Jutra«
Kocenova ul. 2

Makulturni papir

kg à Din 4*—

prodaja uprava „Slov. Naroda“

KLISJEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJ-ŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA S O. Z. SV. PETRA NR. 25

Stanovanje

dveh sob kuhinje in pritlikin

išče mirna, snažna uradniška družina. Vselitev februa-
arja. Ponudbe na upravo lista pod
„ČISTOST“

Puškar F. K. KAISER
LJUBLJANA, Kongresni trg št. 9

kupuje in prodaja stare puške, samokrese ter
prevzame iste v komisijsko prodajo.

Plesne toalete

prvovrstno izdelavam po 70
Din, kostume, plašče po 100
Din ter perilo. Vidovdanska 12
56

Stanovanje

dvih sob, kuhinje in pritlikin
šcem v stari ali novi hiši. Pla-
šum event. za pol leta v naprej.
Ponudbe na upr. tega lista pod
»Februar 53«.

Stanovanje

1 sob in kuhinje išče mirna
družina (4 odrasle osebe) v
mestu ali v bližini. Vselitev s
t. februarjem. Ponudbe na upr.
tega lista pod »Snažna stran-
ka 55«.

Poceni naprodaji:

3-letni plinski motor, 14 k. s.
(Sauggasmotor), polnojemnik
(Vollgatter) 65 cm širok, oljne
hidraulične stiskalnice, različ-
ni stroji za obdelovanje lesa,
3-letni vijaki 5-8 matice in še
drugi predmeti. Ivan Sirak,
Maribor, Pobreška ces. 15. 51

Klavirji,

pianini Bösendorfer
Hülz & Heitzmann
so nesporno najboljši!

Dobite jih za najmanjše
obroke le pri trvdri

Alfonz Breznik
Ljubana Mestni trg št. 3
16/T

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hagon
Häber, Ljubljana, Sv. Petra c. 25.
89/T

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in dru-
gim težkočam želodca priporoča
dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljub-
ljani. 102/T

Trgovci, pozor!

V našem oddan za več let lo-
kal s kuhinjo in stanovanjem.
Primerno za filijalko ali samo-
ojno trgovino. Blizu postaje
pri državni cesti. Janko Me-
terec, Zabrezna št. 36, p. Zi-
covnica, Gorenjsko. 49

MORSKE RIBE

Operna klet, Gledališka ulica št. 2

Dnevno velika izbira, danes sardoni, kalamari, barboni, orade,
svolje itd. Cenjenim gostom so na razpolago tudi surove ribe.
Točijo se izbrana dalmatinska vina, posebno opolo in belo
visko, ružica special, samoš, 10 let star. 57

Spominajte se Tabora!

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
LJUBLJANA

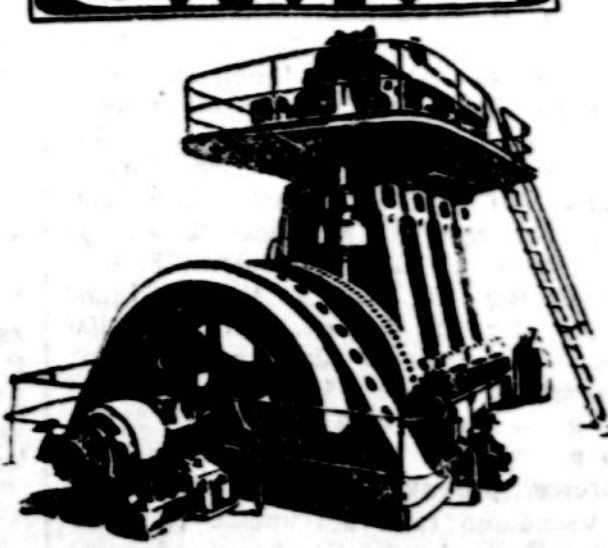
prodaja po najugodnejših cenah in

samo na debelo:

PREMOG domači in tujemski za domači
KOVŠKI PREMOG kurjavo in industrijske svrhe
KOKS vseh vrst
BRIKETE varniški, plavžarski in plinski

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/1.

GRAV

Graska tvornica vagonov in strojev
deln. družba prej JOH. WEITZER.

Dieselovi motorji

s kompresorjem ali brez njega, od
30—3000 HP. Majhni obratni stroški.
Mnogo priznani. Brezplačna pojasnila
in ponudbe potom naših zastopstev v

Beogradu: Ing. O. Meinhard,
Knez Mihailova 49

v Zagrebu: „Snop“ Hrvatska
Gospodarsko-Prometna Zadruga, Gaieva
ulica 32.